

АГУУЛГА

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА.....	2
2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	5
3. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	10
4. 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ	11
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	12
6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	13
7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 13	
8. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	13
9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	15
10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР.....	15
11. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	17
13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ АЖИЛД ЗАРЦУУЛАГДАХ ЗАРДЛЫН УРЬДЧИЛСАН ТООЦОО	19

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Компанийн танилцуулга:

“Монголын Алт” (МАК) ХХК 1993 онд үүсгэн байгуулагдсан үндэсний хөрөнгө оруулалттай компани юм. Гадаад худалдаа, аялал жуулчлал, гэрээт харуул хамгаалалтын уйлчилгээ, газар тариалан, хунсний ногоо тариалах, ашигт малтмал ашиглалт, арилжааны нислэг, авто ачаа тээвэр зэргээр үйл ажиллагаа явуулдаг.

Товч танилцуулга:

Төслийн нэр: ХӨӨТ нарны цахилгаан станц

Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Монголын Алт” (МАК) ХХК /вэб хуудас - mak.mn/

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дуурэг, 1-р хороо, 19-р хороолол, Чингисийн өргөн чөлөө ”МАК” ХХК
Утас: 455785, 450876

Төслийн байршил: Дундговь аймгийн Баянжаргалан сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 300 км, төмөр замын зангилаа бүхий Чойр хотоос баруун урагш 100 км, аймгийн төв Мандалговь сумаас зүүн хойш 130 км, Баянжаргалан сумын төв Арагтайгаас баруун тийш 26 км зайд Хөөтийн хотгорт оршино.

Төслийн хүчин чадал:

Хөөтийн уурхайн DC 13.5МВт (AC 12.3МВт) суурилагдсан чадалтай нарны цахилгаан станц болон 9.6 МВт чадалтай 32.5 МВт.цаг багтаамжтай батарей хуримтлуурын системийн талбайн үндсэн мэдээлэл болон техникийн үзүүлэлтүүдийг хүснэгтэд үзүүлэв.

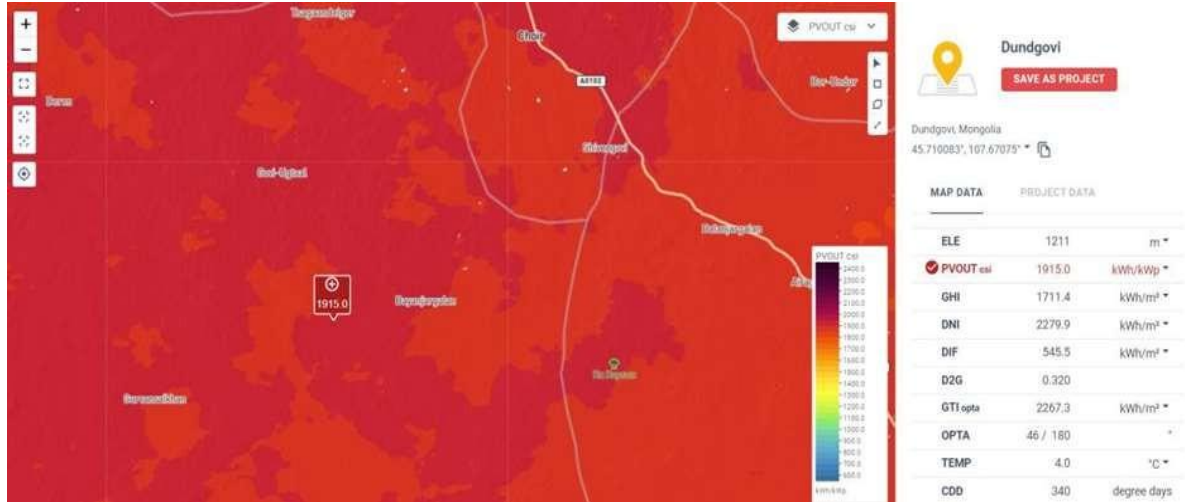
Хүснэгт 1. Төслийн байрлал ба хүчин чадлын үндсэн мэдээлэл

Нэр	Үзүүлэлт
Төслийн байрлал	Хөөтийн уурхай
Өргөрөг	45°42'36.3"
Уртраг	107°40'14.7"
Далайн түвшнээс дээш өндөр	1258.2 м
Нарны нөөц – Хэвтээ гадаргууд ирэх нийлбэр цацраг (GHI)	1592.1 кВт.ц/ м ²
Нарны цахилгаан станц	12.3 МВт
БХС-ийн багтаамж	32.5 МВт.цаг
БХС-ийн төрөл	Лити-ион
Эрчим хүчний хувиргуурын чадал	9.6 МВт
Нарны цахилгаан үүсгүүрийн хувьсах гүйдлийн нэрлэсэн чадал	12.3 МВт
Нарны цахилгаан үүсгүүрийн тогтмол гүйдлийн нэрлэсэн чадал	13.53 МВт
Тогтмол гүйдэл/хувьсах гүйдлийн чадлын харьцаа	1.1
Нэгж суурилагдсан хүчин чадлын жилийн үйлдвэрлэл	1915.0 кВт.цаг/кВт
Модуль суурилуулах бүтэц	Хөдөлгөөнгүй (Fixed)

Төслийн талбай нь өндөршлийн зөрүү дунджаар 100 метр тутамд 2.4 м байх хавтгай

газар байрлана. Хамгийн ихдээ урдаасаа хойшоо 419 метр зайд 8.5 метр өндөрсөн бөгөөд налуу

1.2 °C байна. Хавтгай гадаргуу нь нарны станцын хувьд ашиглах, суурьлуулахад тохиромжтой байна. Талбайн голоос өмнө зүгрүү чиглэсэн фото зураг болон дээрээс харсана өндөржилтийн зургийг 25-дугаар зурагт харуулав.

Зураг 1. Хөөтийн уурхайн орчмын нарны цацрагийн өгөгдөл

Эрчим хүчний үйлдвэрлэлийг сар бүрээр тооцоолон гаргасан үр дүнгүүдийг хүснэгтэд үзүүлэв. Эхний жилдээ нийт 17432.5 мян.кВт.цаг цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэж батарей хуримтлуурын системд цахилгаан эрчим хүч хуримтлуулж 9497.12 мян.кВт.цаг, оргил ачааллын үед болон шөнийн цагаар хэрэглэх тооцоолол гарсан болно. Хэрэв үйлдвэрлэлээ ухаалаг инветер ашиглах дарахгүйгээр сүлжээнд нийлүүлвэл 29139.6 мян.кВт.цаг НЦС үйлдвэрлэх боломжтой. 25 жилийн цахилгаан эрчим хүчний үйлдвэрлэл болон батарей хуримтлуурын системийн цэнэглэсэн эрчим хүчийг эдийн засгийн тооцооллын хэсэгт дэлгэрэнгүй үзүүлсэн болно.

Хүснэгт 2. Нарны цахилгаан станцын цахилгаан эрчим хүчний үйлдвэрлэл, эхний жилийн сар бүрээр

Сарууд болон НЦС-ын үйлдвэрлэлийн үзүүлэлт	НЦС өөрийн хэрэглээнд үйлдвэрлэх тохиолдолд	НЦС илүүдэл цахилгаан эрчим хүчийг сүлжээнд нийлүүлэх тохиолдолд
1	1323.1	2133.7
2	1312.5	2425.8
3	1495.3	2839.9
4	1514.2	2702.5
5	1598.6	2878.7
6	1549.8	2613.8
7	1597.4	2495.1
8	1577.0	2551.6
9	1460.8	2475.3
10	1407.5	2163.0
11	1287.6	1928.9
12	1308.6	1931.2
Жилийн нийлбэр үйлдвэрлэл, мян.кВт.цаг	17432.5	29139.6

Төслийн хэрэглээний мэдээлэл:

Уурхай нь хоногийн аль ч цагт тасралтгүй ажиллах төлөвлөгөөтэй бөгөөд нарны станц болон батарей хуримтлуурын системийг загварчлахдаа өдрийн аль ч цаг нь ойролцоо ачаалалтай гэж тооцсон болно. 2023 оны үйлдвэрийн суурилагдсан хүчин чадал 2472 кВт байсан бол 2024 онд 5569 кВт байна. Тоног төхөөрөмжүүдийн задаргааг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 3. Хөөтийн уурхайн суурилагдсан хүчин чадал, кВт

Хэрэглэгчид, ашиглалтад орох хугацаа	2025
Sunward-250 цахилгаан өрөм	450
Уурхайн хотхон	230
ЗҮТ	200
Авто пүү	15
Насос	77
Угаах үйлдвэр	-
Нийт	972

Төслийн тоног төхөөрөмж:

НЦС-ын тоног төхөөрөмжүүдийн хүчин чадал, марк тип болон техникийн үзүүлэлтүүдийг хүснэгт 4-д нэгтгэн үзүүлэв.

Хүснэгт 4. Төхөөрөмж бүрийн нийт хүчин чадал

	Төрөл дугаар	Тодорхойлолт	Нэгж	Тоо ширхэг
A	НЦС-ын 13.53 МВт чадалтай хэсэг			
A1	НЦҮ-ийн модуль хоёр талт JAM66D42580MB	580 Вт	ширхэг	23328
A2	НЦҮ суурь	96 ширхэг НЦҮ модуль / багц	багц	243
A3	НЦҮ кабель	НЦҮ модулиас инвертер хүртэлх 4 мм ² кабель Цахилгааны кабель инвертерээс STS нам хүчдэл	их	1
A4	SUN2000-330KTL-H2	Ухаалаг стринг инвертер IP66, тогтмол 1500 В, хувьсах 800 В, 330 кВА @30°C, 300 кВА @40°C, 275 кВА @50°C, 6MPPTs & 28 стринг оролт, гаралтын хүчдэл 800 В	ширхэг	41
A5	SmartACU2000D-D-03	Ухаалаг массив хянагч (SACU) хувьсах гүйдлийн 800 В, 1xPID, 1xMBUS	ширхэг	2
A6	Трансформатор	0.8 кВ/0.8 кВ/6 кВ, 3150 кВА	багц	4
Б	Батарей хуримтлуурын системийн хэсэг			
B1	LUNA2000-2.0MWH-1 H1 (1 C)	Ухаалаг стринг БХС, LUNA2000-2.0MWH-1 H 1 марк, 2.032 МВт.цаг, сүлжээнд холбогдсон ба сүлжээнээс тусгаарлагдсан, хэмжээ 6058 мм x2438 мм x 2896 мм	багц	16
B2	LUNA2000-200KTL-H1	Хоёр чиглэлтэй батерейны инвертер (Ухаалаг PCS), гадаа төрөл, IP66, 40 °C -д 200 кВт , тогтмол гүйдлийн 1500 В оролт, хувьсах гүйдлийн 800 В гаралт	ширхэг	48

B3	SmartACU2000D-D-0 3	Цахилгаан түгээх кабинет, SmartACU 2000D-D- 0 3, Ухаалаг хянагч	ширхэг	2
B4	DCBOX-9/5-H0	DCBOX-9/5-H0-1500V-2-1605A	ширхэг	16
B5	DTS-200K	Дотоод хэрэгцээний трансформатор 200 кВА	ширхэг	4
B6	Трансформатор	0.8 кВ/0.8 кВ/6 кВ, 3150 кВА	багц	4
C	Хяналт ба удирдлагын систем			
C1	SmartPVMS төхөөрөмж	SmartPVMS техник хангамж, програм хангамж	ширхэг	1
C2	SmartPVMS лиценз	SmartPVMS үндсэн удирдлагын функц- Хугацаагүй лицензтэй	ширхэг	1
C3	Хувьсах гүйдлийн нам хүчдэлийн самбар	Хувьсах гүйдлийн нэгтгэгчийн хайрцаг (Кабинет), 10 кВ-ын шин, хувьсах гүйдлийн сүлжээний таслууртай	багц	1
C4	Тог баригч-UPS	20 кВА UPS, Мониторын системийн нөөц эрчим хүч	багц	1
C5	EMS & SCADA	EMS & SCADA (Hardward & software), Дагалдах Хэрэгсэл	багц	1

Төслийн ажиллах хүч, хэрэгжих үе шат:

ХӨӨТ нарны цахилгаан станц ашиглалтанд орсоноор 2 ээлжээр 4 хүн тогтмол ажиллана. Нэг ээлжинд 2 хүн тогтмол ажиллана.

2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Төслийн талбайн ерөнхий мэдээлэл, байршил:

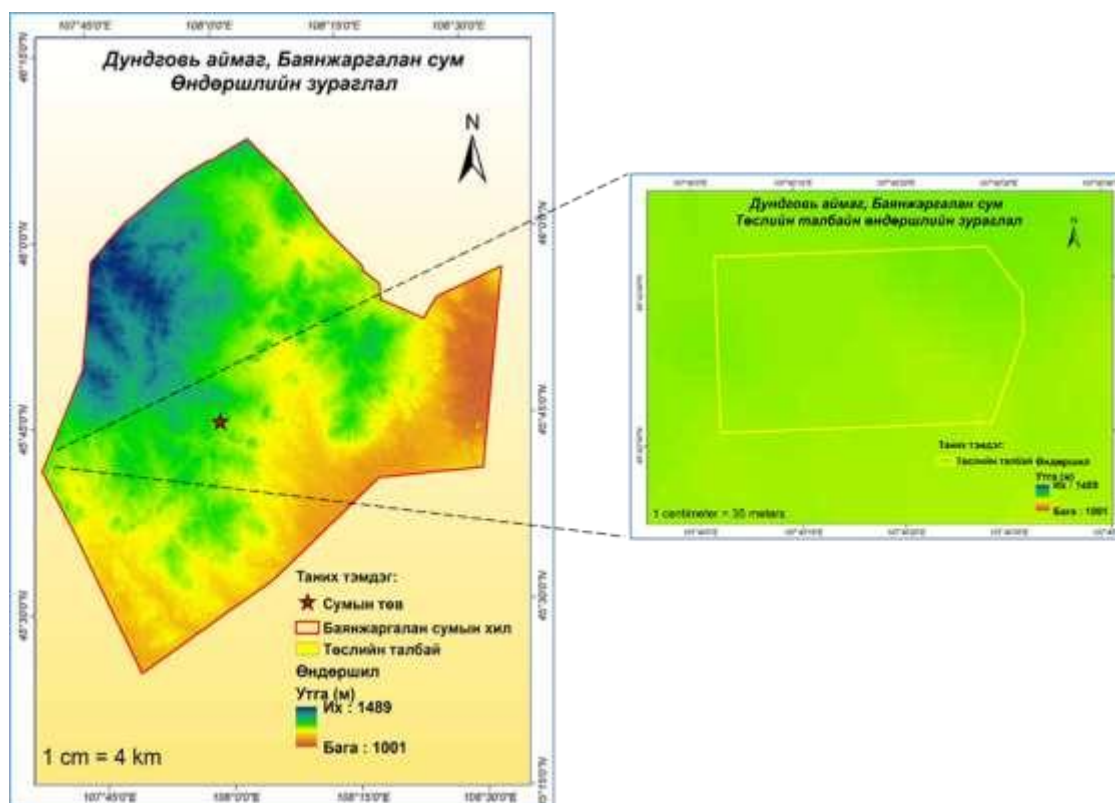
Дундговь аймгийн Баянжаргалан сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 300 км, төмөр замын зангилаа бүхий Чойр хотоос баруун урагш 100 км, аймгийн төв Мандалговь сумаас зүүн хойш 130 км, Баянжаргалан сумын төв Арагтайгаас баруун тийш 26 км зайд Хөөтийн хотгорт оршино.

Монгол орны зам харилцаа дэд бүтэц харьцангуй сул хөгжсөн бүс нутагт хамаардаг боловч газарзүйн байрлал, зах зээлийн хэрэгцээ шаардлага сайтай бүс нутагт хамаардаг. Налайхын хатуу хучилттай авто замаас 90 км Шивээ-Овоо - Баянжаргалангийн өндөр хүчдэлийн шугамаас 25 км, Чойр - Таван толгойн авто замын дэргэд оршдог зэрэг нь ирээдүйд зах зээл сайжрах үндсэн нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх нэг гол хүчин зүйл болох давуу талтай харагдаж байна. Тус аймгийн голлох салбар нь мал аж ахуй бөгөөд сүүлийн жилүүдэд хүнс, уул уурхайн салбар эрчимтэй хөгжиж байна.

Хүснэгт 5. Ордын газарзүйн солбицлууд

№	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /м ² /
1	107° 40' 28.28"	45° 42' 42.33"	249800
2	107° 40' 28.30"	45° 42' 39.15"	
3	107° 40' 31.62"	45° 42' 39.16"	

4	107° 40' 61.63"	45° 42' 36.47"	
5	107° 40' 28.31"	45° 42' 36.46"	
6	107° 40' 28.35"	45° 42' 30.78"	
7	107° 40' 1.87"	45° 42' 30.70"	
8	107° 40' 1.80"	45° 42' 42.26"	

Зураг 2. Хөөтийн нүүрсний ордын байрзүйн зураг

Физик газарзүй: Дундговь аймгийн Баянжаргалан сум нь 1924 онд байгуулагдсан. Хуучнаар Хан Хэнтий уулын аймаг Оцолсансарын уулын хошуу. “Шилийн гол”, “Энгэр-Ус”, “Аргатай” гэсэн 3 багийн нийт 409 өрхөд 1169 хүн амьдардаг. Хүн амын тоогоор Дундговь аймгийн 15-н сумаас 14-д, газар нутгийн хэмжээгээр 12-т ордог. Далайн түвшнээс дээш 1100-1465 метр өргөгдсөн. Энэ хотгорт байгаа хамгийн өндөр цэг нь далайн түвшнээс дээш 1258.2 м өргөгдсөн Хар тэвш нэртэй овоо юм. Дундговь аймгийн Өндөршил, Гурвансайхан, Говь-Угтаал, Цагаандэлгэр сумдтай, Говь-Сүмбэр аймгийн Сүмбэр, Шивээговь, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумдтай тус тус хиллэдэг.

Газарзүйн хувьд Төв азийн талын их мужийн Дорнод талын мужийн халхын дундад өндөрлөгийн Умард говийн тэгш өндөрлөгийн тойрогт багтана. Газрын гадарга нь дунд зэргийн өндөр толгодоор хүрээлэгдсэн гүвээ талархаг байдалтай.

Геоморфологийн хувьд жижиг толгод, ухаа гүвээ, хотгор гүдгэрийн хэв шинжийг хадгалсан. Орд нь хойд болон баруун хойд талаараа намхан уулархаг толгод зонхилох

бөгөөд өгөршилд бага орсон бялхмал чулуулгуудтай. Өмнөд болон баруун өмнөд хэсгээрээ жижиг хагарлаар үүссэн бага зэрэг өргөгдсөн дэл, толгодуудыг нийтэд нь авч үзвэл синклиналь, брахисинклиналь хэлбэрийн бүтцийг үүсгэсэн байна.

Байгаль, цаг уурын нөхцөл: Газарзүйн хувьд ордын район нь Говийн мужийн зүүн хойд хэсэгт хамаарагдах бөгөөд хур тунадасны хэмжээ бага, зундаа халуун, өвөлдөө хүйтэн, эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай.

Нутаг дэвсгэрийг уур амьсгалын хувьд хуурай, сэрүүн, уулын хээрийн муж /Эрдэнэдалайн хойд хэсэг, Адаацаг, Дэлгэрцогт, Дэрэнгийн хойд хэсэг/, нэн хуурай дулаавтар, цөлөрхөг хээрийн муж /Дэлгэрхангай, Хулд, Луус, Гурвансайхан, Өндөршил сумын хойд хэсэг, Сайхан-Овоо, Сайнцагаан, Говь-Угтаал, Цагаандэлгэр, Баянжаргалан сумдын нутаг/, нэн хуурай дулаан, цөлөрхөг хээрийн муж /Дэлгэрхангай, Хулд, Гурвансайхан сумдын урд хэсэг, Өлзийт сумын нутаг/ гэж 3 хуваадаг. Агаарын температурын дундаж хэмжээ өвлийн сард -16 аас -19 °C, зуны сард $+17$ аас $+21$ °C, жилд орох хур тундасны хэмжээ 95 аас 150 мм унадаг.

Газрын гадарга, хөрсний бүтэц: Төслийн талбайд хамаарах газар нь 1180-1240 метрийн үнэмлэхүй өндөртэй нам толгод болон тэдгээрийн хоорондох өргөн хөндий бүхий газарт байрлана. Төслийн талбайд тархсан хөрсөн бүрхэвч нь Монгол орны хөрсний ангиллаар хээрийн бүлэг хөрсний Хүрэн хөрсний дэд хэв шинжид багтах Сайргархаг Хүрэн, ердийн Хүрэн, мараалаг Хүрэн хөрснүүд зонхилон тархсан байна. Хүрэн хөрс нь үржил шимийн түвшин бага, бэлчээрт зонхилон ашиглагддаг.

Ургамлын аймаг: Төслийн талбай нь Дундговь аймгийн Баянжаргалан сумын нутагт орших ба энэ бүс нутаг Монгол орны ургамал-газарзүйн мужлалаар Дундад Халхын хээрийн тойрогт хамаарагддаг. Тус талбай нь монгол орны ургамалжилтын бүс бүлүүрээр Хээрийн бүсийн урд зах болон Цөлөрхөг хээрийн бүсийн хойд зах хэсэгт оршино.

Төсөл хэрэгжиж буй талбайн орчим нийтдээ 12 овог, 28 төрөлд хамаарах 46 зүйл ургамал ургаж байна. Эдгээрийн дотор сөөг 6, сөөгөнцөр 1, заримдаг сөөг 5, олон наст өвслөг ургамал 20, нэг ба хоёр наст өвслөг ургамал 8 зүйл байна. Түүнчлэн эмийн ургамлаас Зэлэн зангуу (*Tribulus terrestris*), Потанины Хотир (*Zygophyllum potaninii*), Сиберсийн шарилж (*Artemisia sieversiana*) зэрэг 3 зүйл ургамал ихэнхдээ нам хотос газар ба сайраар тохиолдоно.

Харин төсөл хэрэгжиж талбайд нийт ургамлын зүйлийн бүрэлдэхүүнд Монгол улсын улаан ном болон нэн ховор ургамлын жагсаалтад бүртгэгдсэн ургамал бүртгэгдээгүй бөгөөд харин 1 зүйлийн ховор ургамал болон 6 зүйлийн унаган ургамлууд бүртгэгдсэн байна.

Амьтны аймаг: Тус газар нутаг нь Монгол орны амьтны аймгийн газарзүйн

мужлалаар Монгол-Төвдийн муж, Монголын ойт хээрийн дэд муж, Монгол Дагуурын тойрог болон Хойд говийн тойргийн хил зааг дээр оршино (А.Г.Банников 1954).

Ац туруутны багт /Artiodactyla/ хамаарах 1 зүйл, мах идэштний /Carnivora/ багаас 6 зүйл амьтан, шавьж идэштний /Insectivora/ багаас 1 зүйл, туулай хэлбэртний багаас /Lagomorpha/ 2 зүйл, мэрэгчдийн багаас 3 зүйл, гар далавчтаны багаас (Chroptera) 1 зүйл тус тус тархан байршиж байна.

Эндээс үзвэл төслийн талбайд хөхтөн амьтад дотроос зүйлийн тоо, тархац, орон зайн байршил, эзэмшил нутаг, тоо нягтшил, нөхөн үржил, нөхөн төлжил, экосистемийн тогтолцоо, биогеоценозын нөлөөллөөр мэрэгчтэн багийнхан, аж ахуйн ач холбогдлоор махчтан багийнхан тэргүүлж, туулайтан дараалах зэрэглэлтэй байна.

Төсөл хэрэгжих орчны дэд бүтцийн хөгжлийн байдал:

Усан хангамж: Төслийн талбайн ажилчид ундны усаа уурхайн гүний худгаас хангана.

Харилцаа холбоо: Хөөтийн уурхайн ажилчдад зориулж Skytel-н сүлжээний антен суурилуулсан байгаа.

Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэр: Дундговь аймаг нь Засаг захиргааны хувьд 16 сум, 66 багтай, 7469.0 мянган га нутаг дэвсгэртэй, газар нутгийн хэмжээгээр Монгол улсын нутаг дэвсгэрийн 4.5%-ийг эзэлдэг, аймгийн төв Улаанбаатар хотоос 265 км-т байрладаг. Төв, Говьсүмбэр, Дорноговь, Өмнөговь, Өвөрхангай аймгуудтай хиллэдэг.

Баянжаргалан сумын төв нь Улаанбаатар хотоос 300км, аймгийн төвөөс 150 км-г, Говьсүмбэр аймгаас 80 км зайтай. Өөрийн аймгийн Өндөршил, Гурвансайхан, Говь-Угтаал, Цагаандэлгэр сумдтай, Говь-Сүмбэр аймгийн Сүмбэр, Шивээговь, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумдтай тус тус хиллэн оршдог.

Нийгэм эдийн засаг: Баянжаргалан сумын нийт хүн амын тоо 1276, нийт хүн амын 52.3% нь-г 16 хүртэлх насны хүүхэд, 34.6%-г хөдөлмөрийн насны хүн ам эзэлдэг. Иргэдийн хүйсийн бүрдэл харьцангуй тогтмол бөгөөд сумын нийт иргэдийн 30 гаруй хувь төвдөө амьдардаг байна. Нийт өрх 443, үүнээс малчин өрх 263 өрхтэй. Нийт өрхийн 112 өрх нь Шилийн гол багт, 151 өрх нь Энгэр-Ус багт, 180 өрх нь Арагтай багт амьдрах бөгөөд 2019 оны байдлаар 2018 оноос 6.7 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Ажил эрхлэлт: Баянжаргалан сумын ажиллах хүчний оролцооны түвшин 15 ба түүнээс дээш насны иргэдээр тооцвол 65.5%-тай байх бөгөөд насны бүлгээр задалбал, сумын хэмжээнд 34-44, 44-54 насны бүлгийнхэн түвшин бусад насны бүлгийнхэнтэй харьцуулахад харьцангуй өндөр байна. Хийгдсэн судалгаанаас харахад сумын өрхийн 50 орчим хувь нь албан ажил хийдэг гишүүнтэй бөгөөд үлдсэн 50 гарам хувь МАА эрхэлдэг байна. Харьцангуй олон мал аж ахуй эрхлэгчид байгаа нь тухайн иргэдийн уламжлалт

сэтгэлгээтэй, мөн тухайн орон нутгийн дэд бүтэц муу хөгжсөн, ажлын байр дутмаг, тэтгэвэрт гарсан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, ажил хөдөлмөр эрхлэх насанд хүрээгүй гишүүн олонтой байна.

Ажилгүйдлийн түвшинг хүн амын ялгавартай шинж байдлаар харвал, эмэгтэйчүүд, залуу насны бүлгийн, бүрэн бус болон бүрэн дунд боловсролын түвшинтэй хүн амын хувьд ажилгүйдлийн түвшин бусдаас харьцангуй өндөр байна. Айл өрхийн ажиллагчдын тоог эдийн засгийн үйл ажиллагааны голлох салбараар гаргаж үзүүлснээр бол албан ажлын хувьд төрийн байгууллага, уул уурхайд ажиллах хүмүүсийн тоо өндөр байгаа бөгөөд албан бус ажил буюу мал маллах ажлыг сумын иргэдийн ихэнх нь хийдэг байна.

3. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Агаарын чанарт нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: НЦС - ын тулгууруудын суурь ухах болон тээврийн хэрэгсэл зорчих үед хөрс элэгдэж, тоосжилт үүсэх, төслийн барилга, ашиглалтын үе шатанд ашиглагдах тоног төхөөрөмж, машин механизмаас бохирдуулагч бодис ялгарч агаарын чанарт түр зуурын сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.

Уур амьсгалд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: НЦС -н барилга, ашиглалтын үе шатууд болон засвар үйлчилгээнд ашиглах тээврийн хэрэгсэл, машин механизм, дизель генераторуудын ашиглалтын улмаас хүлэмжийн хийн ялгарал маш бага хэмжээгээр нэмэгдэх магадлалтай.

Газрын гадарга, хөрсөн бүрхэвчид нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Төслийн барилга байгууламжуудыг барьж байгуулах явцад шимт хөрсийг хуулах, энгийн болон аюултай хог хаягдлын асгаралтаас хөрсний чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлнэ.

Усны чанарт нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Гадаргын усанд нөлөөлөх гол нөлөөлөл байхгүй. Усны менежментийг оновчтой хэрэгжүүлж чадаагүйн улмаас ахуйн бохир ус, машин механизм, тээврийн хэрэгслийн ШТМ хөрсөнд алдагдаж, улмаар хур тунадасны усаар дамжин газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй.

Амьтны аймагт нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Газар шорооны ажил, хүн, техник хэрэгслийн хөдөлгөөн, дуу шуугиан, гэрлийн нөлөөгөөр амьтад амьдрах орчноо алдах, ЦДАШ ашиглалтын явцад зарим зүйл шувууд шугамтай мөргөлдөх, цахилгаанд цохиулах эрсдэлтэй.

Ургамлын зүйлийн бүрдэлд нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Шимт хөрс хуулах, дотоод болон нэвтрэх замыг зүй зохистой ашиглан зорчоогүйн улмаас шинээр зам үүсэж, ургамлан нөмрөг устгах, талхлагдах эрсдэлтэй.

Түүх, соёлын дурсгалт зүйлст нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрт өмнө нь хийгдсэн хайгуулын ажлын үед болон Монголын ШУА-ийн Түүхийн хүрээлэнгийн хийсэн судалгаанаас үзвэл түүх дурсгалын болон соёлын өв бүртгэгдээгүй байна.

Нутгийн оршин суугчид болон ажиллагсдын эрүүл мэндэд нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл: Барилгын үе шатанд барилга угсралтын ажилтай холбоотой тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн ихэссэнээр гэрэл, дуу шуугиан, тоосжилтын улмаас нарны цахилгаан станцын төслийн талбайн ойролцоо амьдардаг иргэдийн хэвийн амьдралын хэв маягийг алдагдуулах.

4. 2026 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТ

Төслийн үйл ажиллагаанаас гарч болзошгүй гол болон сөрөг нөлөөллүүдийг тодорхойлон тэдгээрээс урьдчилан сэргийлэх, түүнийг багасгаж бууруулах арга замыг төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд багтаасан болно.

Зорилго: Төслийн үйл ажиллагаанаас гарах сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний дагуу төлөвлөгөөт ажлуудыг авч хэрэгжүүлэн нөлөөллийн утгыг хамгийн бага түвшинд байлгахад оршино.

Дээрх зорилгын хүрээнд дараах зорилтуудыг дэвшүүлэн ажиллана.

Үүнд:

- Байгаль орчны хяналтаар илэрсэн сөрөг нөлөөллийг цаг алдалгүй илрүүлж, арилгах арга хэмжээг зохион байгуулах
- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан ажлуудыг хуваарийн дагуу гүйцэтгэх
- Байгаль орчны чиглэлээр орон нутагтай хамтран ажиллах хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Энэхүү төлөвлөгөөний гол зорилго нь дээр тодорхойлсон голлох сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулахад оршино.

Хүснэгт 6. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн өртөг /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
АГААР ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ БАГАСГАХ УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ							
Тээврийн хэрэгсэл, хүнд машин механизмын хөдөлгөөнөөс тоосжилт бий болох	Замын гадаргууг усжуулах, хурдны хязгаарлалт, зориулалтын замыг ашиглах зэрэг тоосжилтыг бууруулах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх	Станцын талбай хүртэлх зам станцын талбай	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан		Тухай бүрт	Жилд 2 удаа	Агаарын тухай хууль, MNS 5014:2009, MNS 5013:2009
Станцын үйл ажиллагаанд ашиглагдах авто машинуудаас хорт хий ялгарах	Байгаль орчны мониторингийн хөтөлбөрийн дагуу агаар бохирдуулагч түгээмэл бодис (NO ₂ , SO ₂)-ийн мониторингийг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэн хяналт тавих	Төслийн талбай	удаа	150,000	300,000		
ХӨРС, УРГАМЛАН БҮРХЭВЧИД ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БАГАСГАХ, БУУРУУЛАХ, УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ							
Үйл ажиллагаанд хэрэглэх машин механизм, техник хэрэгслүүдийн тослох материал хөрсөнд асгарах	Үйлдвэрлэлийн осол гэмтэл гарч тос шатахуун алдагдахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг тогтмол авч хэрэгжүүлэх	Станцын талбай орчим	-	500,000	500,000	Жилдээ	Хөрс хамгаалах тухай хууль, MNS 5850:2008
Хөрсний элэгдэл, эвдрэл ихсэх	Хөрс нь элэгдсэн, сул шороотой байгаа алаг цоог газруудыг бүртгэж, хөрсийг сийрэгжүүлэн олон наст ургамлын үр тарьж, хөрсийг хамгаалах арга хэмжээ авах	Станцын талбай орчим	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан		Жилдээ		

Нийт	800,000	
------	---------	--

6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 7. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх	Нарны цахилгаан станц, 35/6 кВтын дэд станц ойролцоо 20 ширхэг модлог ургамлыг тариалж ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлж, усалгаа, арчилгаа хийх	НЦС, Дэд станц	-	300,000	300,000	Жилдээ	Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Байгалийн ургамлын тухай хууль
Нийт зардал						300,000		

7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

НЦС-н Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээнд түүх соёлын дурсгалт өв байхгүй учир шаардлагагүй гэж үзсэн.

8. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хөөт нарны станцын төслийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд учирч болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, илэрсэн сөрөг нөлөөллийг хурдан хугацаанд арилгахад оршино.

Хүснэгт 8. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн өртөг, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Үер усны аюулын улмаас талбайг хамарсан хөрсний нил	Үер уснаас урьдчилсан сэргийлэх арга хэмжээг авах, хүчтэй аадар борооны үед цахилгаан	Станцын талбай дах тоног төхөөрөмжүүд	Тухай бүрт	Үйл ажиллагааны зардлаас	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилийн турш	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль

	угаагдал үүсэж элэгдэл, тоног төхөөрөмж унаж эвдрэл гэмтэл бий болох	хэрэгслийг хүчдэлээс салгах, газардуулга, бусад холболтын байдалд хяналт, үзлэг хийж байх						
2	Газар хөдлөлтийн Улмаас барилга байгууламж нурах зэргээр хүний эрүүл мэнд, амь нас, эд хөрөнгө сүйрэх	Тоног төхөөрөмж, холболтуудын бэхэлгээ, бүрэн бүтэн байдалд үзлэг, цахилгааны шугамын холболтуудыг хянаж засварлаж байх, ГОББТ боловсруулж ажиллах	Станцын тоног төхөөрөмжүүд Нийт ажиллагсад	Тухай бүрт	100,000	100,000	Жилийн турш	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
3	Аянга цахилгааны улмаас гал түймэр, тэсрэлт дэлбэрэлт гарах, хэт хүчдэл үүсэх, эрүүл мэнд амь насны хохирол үүсэх	Аянга зайлуулагч, газардуулгын бүрэн бүтэн байдлыг хянах, хэт хүчдэлийн хамгаалалтыг шалгах, тохируулах	Станцын тоног төхөөрөмжүүд нийт ажиллагсад	Тухай бүрт	Үйл ажиллагааны зардлаас	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилийн турш	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
4	Хүний эрүүл мэнд амь нас хохирох	Нийт ажилчдад техник ашиглалтын дүрэм /ТАД/, аюулгүй ажиллагааны дүрэм зааварчилгааг тогтмол өгөх	Нийт ажилтан	Тухай бүрт	Үйл ажиллагааны зардлаас	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилийн турш	Хөдөлмөрийн Аюулгүй байдал, Эрүүл ахуйн тухай хууль, MNS 4968:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаандтав их ерөнхий шаардлага,
5		Ажилчдад анхны тусламж үзүүлэх арга зааврыг эзэмшүүлэх, анхан шатны тусламжийн эм, тариа, багажийг ажлын байранд байрлуулах	Нийт ажилтан	Тухай бүрт	Үйл ажиллагааны зардлаас	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилийн турш	

Нийт зардал	100,000		
-------------	---------	--	--

9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт 9. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдалын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн өртөг, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Хатуу хог хаягдал	Хог хаягдлын нөлөөллийг бууруулахаар ангилан ялгадаг хогийн савыг байршуулах	Станцын талбай, түүний орчимд	удаа	300,000	1	300,000	Жилдээ	Хог хаягдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/ болон холбогдох тогтоол, дүрэм, журам
2		Хог хаягдлыг ангилан ялгаж, дахин ашиглаж болох хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авах цэгт нийлүүлэх	Станцын талбай, түүний орчимд	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд туссан	Жилдээ	
3	Шингэн хог хаягдал	Бохир усыг МАК Цемент ХХК-н бохир соруулах машинаар тухай бүрт соруулан зайлуулж, мэргэжлийн байгууллагаар ариутгал хийлгэх	Станцын талбай, түүний орчимд	удаа	200,000	Жилд 2 удаа	400,000	Жилдээ	
4	Технологийн хог хаягдал	Гэмтсэн нарны зайн хаягдлыг тусгай агуулахад хадгалж, нийлүүлэгчид буцааж нийлүүлэх	Станцын талбай, түүний орчимд	-	-	Урьдчилан тооцох боломжгүй	Үйл ажиллагааны зардалд туссан	Жилдээ	
Нийт зардал							700,000		

10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг БОННУ-нд зөвлөмж болгосны дагуу тодорхойлсон хяналтын цэгүүд дээр, хуваарийн дагуу

явуулж уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэн гарах нөлөөллийг хянах, хүлээн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байлгах явдал юм.

Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээ

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал,	Нийт зардал, төг	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал
1	Агаарын чанарын мониторингийг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх /Тоос, Агаар бохирдуулагч хорт хийнүүд/	Станцын талбай	Хавар, Намар	Жилд 2 удаа	150,000	300,000	Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016
2	Хөрсний шинж чанар, бохирдолын мониторингийг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх /Бохирдлын голлох үзүүлэлтүүдээр/	Станцын талбай /Нарны зайд сүүдэрлэгдсэн ба сүүдэрлэгдээгүй хэсгүүд/	Хавар, Намар	Жилд 2 удаа	80,000	160,000	MNS 3298–1990. Хөрсний шинжилгээний дээж авахад тавигдах шаардлагууд MNS 5850 : 2008 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
3	Ургамалжилт Ургамлын зүйл, бодгалийн тоо, бүрхэц, өөрчлөлтийг хянах	Нарны зайд сүүдэрлэгдсэн ба сүүдэрлэгдээгүй хэсгийн ургамлан нөмрөгт	8 сард	Жилд 1 удаа	50,000	100,000	Ургамлын хээрийн судалгааны аргачлал. Биологийн хүрээлэн
4	Дуу шуугиан Дотоодын багажаар тогтмол хянах	Ажлын байранд, станцын ойролцоо	Сар бүр	Сар бүр	-	-	MNS 0012-9-015-87 Ажлын байранд шуугианыг хэмжих арга MNS 5002-2000 Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
Нийт						560,000	

11. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн Байгаль Орчин, тогтвортой хөгжлийн газраас газар нэгжийн байгаль орчны үйл ажиллагааны төлөвлөлт, үйл ажиллагааг удирдлагаар хангадаг.

Уурхайн удирдлагаас төлөвлөгөөт онд дараах ажлуудыг зохион байгуулна. Үүнд:

Хүснэгт 11. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилсан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан
1	Станцын ажилчдад байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг хамгаалах талаар сургалт орох	50,000	Жилдээ	Байгаль орчны мэргэжилтэн
2	Ажлын байрны аюулгүй ажиллагааг бүрэн хангах, ажлын байрны эрүүл ахуйн шаардлагыг хангасан эсэх, аюулгүй ажиллагааны талаар мэргэжлийн байгууллагаар шинжилгээ хийлгэж дүгнэлт гаргуулах	50,000	Жилдээ	ХЭМАБ инженер
3	Станцын ажилчдад анхны тусламж үзүүлэх арга зааврыг эзэмшүүлэх	50,000	Жилдээ	Эмч
4	Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө ба түүний биелэлтийн тайланг боловсруулах	Үйл ажиллагааны зардлаас	Жилдээ	Байгаль орчны мэргэжилтэн
5	Гамшгийн ослын бэлэн байдлын төлөвлөгөө боловсруулж ажиллах	100,000	Жилдээ	ХЭМАБ инженер
Нийт зардал		250,000		

12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго: Үйл ажиллагаа явуулж байх хугацаандаа орон нутгийн иргэд болон төрийн байгууллагыг үнэн зөв бодит мэдээллээр хангахад оршино.

Хүснэгт 12. Олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан	Зохион байгуулах газар
1	Дундговь аймгийн БОАЖГ	БОМТ тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж тайланг хүргүүлэх	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тухай	11 дүгээр сарын 01-ний дотор	100,000	Уурхайн удирдлага, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Дундговь аймаг
2	Баянжаргалан сум, төслийн ойр орчмын айл өрх	БОМТ тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, төслийн ойр орчмын айл өрх болон иргэдийн нийтийн хурлаар оруулж танилцуулах	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тухай	11 дүгээр сарын 01-ний дотор	100,000	Уурхайн удирдлага, Байгаль орчны мэргэжилтэн	Баянжаргалан сум
Нийт зардал					300,000		

13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ АЖИЛД ЗАРЦУУЛАГДАХ ЗАРДЛЫН УРЬДЧИЛСАН ТООЦОО

Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах ажилд 2,350,000 төгрөг, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд 560,000 төгрөг, нийт 2,910,000 төгрөг зарцуулахаар төсөвлөв.

Хүснэгт 13. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний урьдчилсан зардал

Д/д	Хийгдэх ажлууд	Зардал, төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	800,000
2	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн ажил	300,000
3	Түүх соёлын өвийг хамгаалах зардал	-
4	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд зарцуулах	100,000
5	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд зарцуулах зардал	700,000
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	560,000
7	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	250,000
8	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэхэд гарах зардал	200,000
Нийт		2,910,000